

KUKORELLY ENDRE

Ház, háború, halott

részletek

„A költőnek az volt a szándéka, hogy még hat regényt ír, amelyben kifejtette volna nézeteit a fizikáról, a polgári életről, a háborúról, a történelemtől, a politikáról és a szerelemtől, ahogyan az Ofterdingenben a költészetéről tette.”

Ludwig Tieck kiegészítése Novalis *Heinrich von Ofterdingen* című regényéhez

*„It is a tale
Told by an idiot, full of sound and fury,
Signifying nothing.”
Shakespeare: Macbeth*

Károly rokonai. Károly rokonai (K) rokonai is. Felmenők, oldalág. Nem hasonlítanak egymásra, nem figyelnek egymásra. Figyelnek, nem figyelnek, együtt vannak, azért jöttek ide, hogy együtt legyenek. 1914 nyara lehet, a társaság valamit ünnepel a bögoitei kúria kertjében. Nem hasonlítanak, és egészen ugyanazok. Nem tudnak semmit.

Ami így rendben volna, mert honnan tudnának bármit, honnan a pokolból sejthetnének bármit, viszont mintha nem is kérdeznének semmit. Azt se tudják, mit kéne kérdezniük, mert hát minden rendben van, ugye? (K) sem tud semmit róluk.

Ezt meg azt.

Ami szintén rendben van, mert ha nem tudod, akkor nem tudod megkérdezni. Előbb van a tudás, aztán kérdezősködik, akinek van kedve hozzá, mert eképp lett beállítva a lelke.

Borospalackok, poharak, összecsuható kerti székek, háttérben a bögoitei kúria hat ablaka, elől fehér damasztabrosszal leterített asztal, körülötte tizenhét ember. Tizenhét vagy mennyi, attól függ, kit számolunk bele.

Engem?

Ha a cigányokat is beleszámítjuk.

Az egyik tonettszéken negyvenes, telt, jó alakú asszony, csaknem a földig érő, testhez simuló, fehér ruhában, félig háttal a kamerának, mellette bézs színűben egy valamivel idősebb, ő profilból látszik, szemben velük fehér ruhás, vékony arcú lány, félig-meddig eltakarja az asztal meg a terítőt. Minden barna vagy patyolatfehér. A nők haja kontyba csavarva.

A fiatal nő mellett nyolc év körüli kislány, épp csak a szeme látszik, a fényképész felé néz.

Az asztalnál elegáns, világos színű öltönyben három férfi, oldalvást ülnek, szemben, egy nyitott ablak előtt két álló alak; negyvenes, magas gallérú, bajszos, szemüveges, kezében borospohár, mellette egy fiatalabb, tisztí zubbonyban. Ő is szemüveges. Hátral, jobboldalt, hat muzsikus cigány. Fekete-fehér, vajsárgára öregedett fotó. Urak és cigányok.

Béke van. Örökre.

Bőven.

A fénykép hátoldalán elegánsan formált betűkkel: Boldog névünnepet kívánnak a túloldaliak. Böögöte, 914. VI. 25. Kilenc név, Mano, rövid o-val, Jóska, Géza, egy kiolvashatatlan, Magdaléna, Lonci, Pista, Anyus, Károly. (K) rokonai. Nem tudom, kik, gondolja róluk (K). A rokonaim.

A felmenőim rokonai, hozzátartozói.

Ha úgy alakul, még láthatta volna őket. Azt a kislányt biztos láthatta volna. Ha tudná, hogy kicsoda.

Ha nem halt volna meg a spanyolnáthajárvány alatt.

Egy másik fotón, ugyanakkor készülhetett, öt delnő, széles karimájú kalapban, a hosszú, fehér csipkeruhák alól épphogy kikandikál a cipőjük. Balról az első a legmagasabb, a legfiatalabb, a legszebb is, a mellette álló is fiatal és csinoska, a másik három inkább középkorú. Semmit sem tudok róluk, mondja (K) ((C))-nek.

Mondja (K) maga elé.

Egyáltalán semmit.

Balra a kúria, ugyanaz a falrészlet, mint a másik képen, kerti paddal, díszbokrokkal, jobboldalt, valamivel távolabb kétemeletes gazdasági épület, előtte bokros rész, facsemetékkal. Böögöte, Hosszúpereszteg. A cigányok nem látszanak.

Cselédek se, fotózás előtt beküldték őket a házba, a konyhában szoronganak, ki se merik dugni az orrukat. Menjünk el egyszer oda, mondja ((C)). Inkább mondja, mint kérdezi.

Menjünk oda, ismétli meg. Izgalmas!

Jó, válaszolja (K). Majd.

Nelli először kizárólag németül tudott. Állandóan a frajlájn szoknyáján ült, az hurcibálta ide-oda, és az anyja is, mert így volt neki kényelmes, németül szólt hozzá. Az apja, amikor hallotta a német gajdolást, bosszúsan legyintve kifordult a szobából. A német lány csámpásan járkált, túlzásba vitt lendülettel, és mint aki nem tudja megfelelően belőni magának a távolságokat, mindennek nekiütődött. Kék-zöld volt mindene az ütközésektől. Neve Emma. Néha a gyereket is a falhoz

penderítette, olyankor mindketten nagyokat vihogtak. Többet beszélt Nellihez németül, mint a kislány anyja.

Mivel többet beszélt hozzá.

Míg aztán látványosan össze nem feküdt a János nevű mindenessel, akkor el lett küldve.

Vagy Pál.

Helyette érkezett Frida, némiképp lecsúszott úrilány Münchenből, de Nelli apja baromira unta, hogy muszáj továbbra is mindenkivel állandóan németül karattyolnia, villámgyorsan kirúgta ezt a Fridát is. Akkor fölvettek egy mamzellt, így aztán Nelli hat-nyolc évesen úgy váltogatott három nyelvet, hogy észre se vette. Ehhez jött a nőrsz tízéves korában, egy kicsit sem száraz, szőke, angol polgárlány, akivel viszont Nelli apja keveredett meglepően gyorsan körülbelül olyan helyzetbe, mint Oblonszkij a franciakisasszonnyal az *Anna Karenina* elején.

Erős felsőtest, finom profil, magas, jóképű, fiatal férfi. Szépen, kissé túl feszesen tartja magát, az állát fölveti, bal keze a zakója zsebében. Illik rá a zakó. Feszes. Erősen kopaszodik. Szinte teljesen kopasz, ez is jól áll neki. Róm. kath. Neve Károly. Gazdálkodó.

Hosszúperesztegi lakos, született Sárbogárdon, 1881. február 9-én, apja József, anyja Keller Mária.

Egy fotográfián négy év körüli kisfiú ül egy rozogának látszó hintalovon. Nem mosolyog. Igyekeznek rávenni, hogy mosolyogjon, integetnek neki, grimaszolnak, pofákat vágnak, semmi. Pepuska felfújja a képét, a gyerek nem mosolyodik el. Miért is kéne mosolyogni? Azt hiszik, ez vicces? Pepuska, nem Pepuska, az (K) nagyanyjának a testvére. Vagy hogy is van. Vajon miért ültetnek fel gyerekeket ilyen hintalószerűségekre?

Károly barátja gyerekkora óta egy Pista nevű fiú. Egyidősek, már a mamájuk hasában kezdték a barátkozást. Pista katonatiszt lesz, Károly gazdálkodik, megmarad a barátság. Jogra jár, nem fejezi be, hazamegy. Bögöte, Hosszúpereszteg, Vas megye, Pista sokszor elmegy hozzá, a nagy házban külön szobája van. Károly Kornéliával egy pesti jogászbálon ismerkedik meg. Nelli gazdag, Károly gazdálkodó. Nelli nagybátyja kőgazdag, háromezer hold, üzemek, luxusvilla Pomázon, likőrgyár Pesten. Versenylovai vannak. Birtok Beregsomban, Bereg vármegye, Beregszásztól nyugatra, Zápszony után, az Isten háta megett.

(K)-nak fogalma sincs róla, hogy a nagyanyja akkor épp miért volt Budapesten, mit kerestek ott, miért mentek el a jogászbálba. Arról sincs, hogy a nagyapja mit keresett Budapesten, és miért ment el arra a jogászbálra.

Ki mutatta be őket egymásnak, mi hogyan történt.

Mi és hogyan, ebbe ne menjünk bele, valahogy alakult, és Pista, Károly barátja nyilván benne lehetett, mert Pepuska, Nelli nagybátyja, Pista apjának a legjobb barátja. Távolról rokonok, kibogozhatatlan, miként. Pepuska lovakat tenyészt, Pista apja, nyugalmazott ezredes, úri lóversenyző. De miért nem ez a snájdig Pista gyerek udvarolt Nellikének, akinél szebb lány nem akadt a bálban?

Meg egész Pesten.

Az egész halpiacon, ahogy azt (K) anyja emlegette néha (K)-nak.
Vagy ő kezdte, de aztán *eltekintett*, ahogy Vronszkij Kittytől?

Egy *halom* ember, mintha egy sódert szállító lovas kocsiról döntötték volna ki őket az országút közepén a betonra. Úgy lóg mindene mindnek. Líg-lóg, himbálja magát.

Himbálja a karját, a másikat derékszögben tartja, mintha a nagyseggű asszonya kapaszkodna belé. Itt mindenki *az*, mondja Károly maga elé.

Ennyi zsidó együtt! Kissé el vagyok itt veszve, nem?

Itt, ezen a franckarika Pesten. A fenébe is, ennyire vidéki lennék? És miért beszél itt az összes ember magában?

Mint én?

Félhangosan beszél maga elé ez a sok sóderkupac. Lófráznak egész csinos kis kupackák is, állapítja meg. Ezen itt látszik, ahogy beszél, hogy siet, sietve beszél, mutogat, grimaszol, a kelleténél sokkal hangosabb. Nem veszi észre, nem törődik azzal, hogy mások is látják, hogy az is hallja, aki a legkevésbé sem kíváncsi rá.

De mi lesz akkor, ha mobiltelefon lesz! Vagy az már van?

Csak én törődök itt, úgy látszik, *mindenkivel*, gondolja. Ez Károly.

(K) nagyapja.

Majd' negyven évvel (K) születése előtt meghalt. Meghalt, mielőtt (K) apja megszületett. *Behívnak* fiatalembereket, azok lelkesen bevonulnak, vagy lelketlenül, ahelyett, hogy tennének ellene valamit. De konkrétan mit lehet tenni, és mi ellen? Hogy kell *tenni*?

Megyei bál a Vigadóban. Nem a Vigadó, hanem a Gellértben volt, a jogászbálon, hogy Károlyt bemutatja a barátja Nellinek. Ez furcsa.

Igazából egyáltalán nem értette Károly, hogy Pista miért mutatta be őt ennek a tökéletes nőnek.

Egyáltalán, ez csupán néhány hónapot jelent amúgy, néhány hónap múlva Károly elesik a fronton.

33 éves.

Elesik és front.

Károly jól táncol. Nelli is, de különösképp nincs kedve, unja ezeket a kedves tökfilkókat. Olyan *mindenképp* Károlynak sincs kedve ugrabugrálni, viszont úgy tudja, hogy itt szinte kötelező, lányokat táncra kérni kötelező. Nelli túl szép. Kornélia. Nem feltűnően az, de csak mert egyetlen olyan gesztusa sincs, ami feltűnhetne; tökéletesen ura a mozdulatainak, magának. Leginkább másoknak az ura, és Károly ezen keresztül látja Nellit, a túlzó szépségét, és ez zavarja. Fene tudja, mi zavarja.

Kicsit minden.

Összeszorul a torka, de tényleg.

Zavarja, hogy kopasz. Iszonyúan zavarja, hogy nem képes nem Nellike mellet bámulni. Jó, és akkor feláll az asztaltól, hogy körülnézzen. Ne csak egyetlen pontra nézzen, mint egy birka.

Nellinek tetszik Károly. Tulajdonképpen tetszik neki, csak kár, hogy ilyen hirtelen felállt innen! A Pista viszont nem tetszik neki. Úgy néz erre a fiúra, mint

Balzac *harmincéves asszonya*, Julie a férjére, a fess, érzéketlen és buta d'Aiglemont márkira, akibe, míg hozzá nem ment, ráadásul még szerelmes is volt. Mindenestre azt hitte, hogy szerelmes. Pedig Pista nem buta, sőt, csak, mondjuk így, nincs szerencséje. Persze mi az, hogy szerencse. D'Aiglemont inkább korlátolt, mint buta,

ha jól emlékszem.

Pistának is, ha Kornéliára pillant, furamód az jut eszébe magáról, hogy *a fészkes fenébe!* nincs szerencséje. Ezt később majd máshogy kénytelen látni – ám az csak később lesz. Ha rápillant, izgulni kezd. A túl szép nők túl szépek. Túl szépeknek lenni hiba. Vagy pech?

Károly áll a férfitoalett tükörsora előtt, túl hosszan. Azon mereng, hogy mit csináljon. Menjen haza? Abba a vacak kis szállodába? Nyitva az összes ablak, behúzza a hideg levegő, besodor egy kis havat. Mellette alacsony, testes fiatalember, az erősen vérző orrával vacakol. Zsebkendőjét az arca előtt tartva, idétlenül hátrahajtott nyakkal, hasztalan igyekszik elállítani a vérzést. A szmokingja ingjén vérpöttyök.

Károly diszkrétén elfordul, elkapja a fejét, a tükörből látja mégis, hogy a másik rámered. Tudok segíteni valamiben, uram, kérdi tőle, de semmi válasz. Valaki belöki az ajtót, betódul a táncteremből a zsvivaj, néhány taktus valcer. Nem magyar, gondolja Károly a fickóról, és megkérdezi németül is, de az erre se mond semmit. Mindjárt hanyatt esik, gondolja Károly.

Aztán arra, hogy legalább most egy percig nem izgult.

Vagy fél percig.

Fenébe, mintha kölyök lennék! Mindjárt harminc vagyok, mit izgulok emiatt! Miatta. Vagy bármi.

Bárki miatt!

Nem vagyok gyerek, és izgulok, na! De hát nem csak a gyerekek izgulnak! És mégsem nézhetek csúnyább nők után, amikor itt van ez a szép, aki még hajlandó is néha rám pillantani! Ezen morfondíroznak. A halálon nem morfondíroznak. Miért is kéne morfondíroznia a halálon?

Visszamegy a bálterembe. Megcsapja a meleg, az összekeveredett parfümszag, felhevült emberi testek kipárolgása. Megkeresi az asztalukat, Nelli nincs ott. Összerándul a gyomra. Elment.

Kész, nem látja többet!

Érzi, hogy remegni kezd a lába az idegességtől.

Keresni kezdi, sehol sem látja. A táncparkett mellett állva gondosan átvizsgálja a párokat, semmi. Megint és megint, semmi. Tanácstalanságában visszamegy az asztalukhoz. Nelli a helyén ül, egyedül, a súlyos damasztterítő sarkát morzsolgatva közömbös arccal néz maga elé. Ahogy megpillantja Károlyt, fáradtan elmosolyodik. Nem mozdul, a fejét se mozdítja, sápadt az arca, a fehér, csipkés nagyestélyiben olyan, mint egy márványszobor. Károly a terítőn vérfoltokat lát, mint imént annak az alacsony fiatalembernek az ingmellén. Hol volt, Nelli? kérdezi a lányt. Hol lettem volna, itt ülök, nem is tudom mióta, válaszolja Nelli. Maga hol volt!

Én a... és a fejével int, de Nelli nem néz oda.

Milyen görcsösen gyűrögeti az abroszt, gondolja Károly.

Azzal az erős kis kezével!

Abbamaradt a zene, egyszerre hirtelen mindenki elhallgat. Mik azok a – kicsit kivár – vérpöttyök, mutat az abroszra. Valaki megvágta a kezét?

Nelli lepillant.

Vér? Kifröccsent a vörösbor, mondja, és *bágyadtan* elmosolyodik. Haza szeretnék menni. Szólna a mamának?

Csak pár csepp vörösbor, látja, nem? Kifröccsent, mikor István kinyitotta ezt, és Nelli az asztal közepén álló üres palack felé bök. Károly hirtelenjében nem is tudja, ki a nyavalya az az István, neki az István kizárólag Pista. A lány fölvesz egy lapostányért, maga elé teszi, mintha ki akarná takarni vele a foltokat. Jobb karjával hátranyúl, megigazítja a ruhája nyakát. Károly nézi Nelli mellének vonalát.

Elkapja a fejét, mintha valami illetlent pillantott volna meg.

Látja maga előtt a bögötei kúriát.

Nellit, ahogy a dohányzóasztalnál ül, ölébe eresztett kézzel.

Unatkozni fog?

Elképzelet, ahogy az anyja lopva vizsgálgatja Nellit, hogy na, miféle asszony *válik majd* ebből a túl szép lányból. A kutyát, ahogy izgatottan fészkelődik. Hát ez nem lesz, gondolja Károly.

Nemigen lett.

Valahogy lett.

Kornélia (K) nagyanyja. Pista Károly barátja. Károly (K) nagyapja. Még nem az. Majd. Bald, bald, Jüngling, oder nie.

Károly egész nap alszik.

Mert most mit csináljon. Mi mást csinálhat! Nőszüljön meg?

Ne nőszüljön meg?

Nem alszik egész nap, hiába igyekeznek, nem tud egész nap aludni, mégis úgy érzi, hogy átaludt mindent.

Benéz a Juli. Halkan betolja az ajtót, a nyíláson betolja a fejét, nézi Károly urat, vigyorog. Az ajtó nyekereg. Minél lassabban tologatják, annál jobban. Felébressze?

Nem ébreszti fel. Mindenesetre alaposan megmosta a pináját, és tett a hasára egy pötty kölnit, hogy hátha. Óvatosan behúzza az ajtót, a hatalmas nyekkenésre Károly felébred. Ez megy.

Alszik, felébred, azonnal visszaalszik. Próbálja megjegyezni az álmait.

Megjegyzi, aztán kimegy a fejéből az egész, annyi maradt csak, hogy sok mindent álmódott, hogy úristen, mennyi mindenfélét álmodik összevissza! Hajnalban felriad. Fogalma sincs, hogy hajnal van, vagy mi van. Kibotorkál a folyosóra. Csuromvíz a háta, a verejték átüt a pizsamáján.

Ezt a mondatot a verejték szó miatt írtam le.

Álmában elköltöztek innen – de hol az az innen –, az egész család, és mintha még mások is laktak volna a házukban, ismerősök, állítólag a barátaik, miattuk költöznek. Szétszedik a cserépkályhákat, és Károly tudja, hogy többé nem lehet majd ezeket összerakni. A plafonrózsákat is leverték.

Egy fiókba pakolja a papírjait, egy porcelánmadarat, mindenféle vacakot, a tetejére a bekeretezett fényképeket, és letakarja a kabátjával. Egy darab gipszet is beledob. A képek ferdén lógtak.

Beszakad minden.

Mint a pillangók, lebegnek a dolgok, mintha várnának valamire a levegőben, aztán az egész mindenség bezuhan. Piros deszkák, minden ragad a vértől, a földön fekszenek, nyöszörgés, kivehetetlen káromkodások, repül az egyik, a lépcsőn gurul lefelé. Károly nem tud felülni, mintha odaragadt volna, túvel szúrták az ágyhoz. Kalimpál, mint a hátukra fordított bogarak. Senki nem alszik egész nap. Senki nem lát annyit, mint aki egész nap alszik.

Vagy túl szűk rajtuk, vagy túl bő. Gondolja Károly a nőkről. A női ruhákról. A nők ruháiról. Kivéve *ez itt*, és még int is a fejével a Nelli felé, aki közönyös arccal ül a székén, unalmában a fehér abrosz csücskét birizgálva. Angolkeringőt játszanak, és Károly legszívesebben a táncparkettre penderítene ezt a Kornéliát. Igen. Föláll a székéből. De milyen lassan áll föl! Lassan föláll, hogy penderítsen, aztán mégsem.

Nem meri?

Legszívesebben – hagyjuk, hogy mit legszívesebben. Legszívesebben elhurcolná innen.

Károly elutazik Beregsomba. Elutazik, kész, erre riadt egy reggel, el van döntve, feleségül kéri Nellit. Beregsom az ország másik csücske, az út két napig tart. Elhajtasson Szombathelyre? Inkább Győrbe indulnak, a Pista nevű kocsisával. Istvánnak hívja a kocsis, aki ettől mindig megütődik, Károlynak nem áll rá a szája a pistázásra, a név az egyetlen barátjának van fenntartva.

A délutáni vonattal utazik, Budán száll meg, a Magyar Királynőben, ahogy szokott. Kurva messze van ez a Beregsom, dörmögi maga elé jókedvűen.

Lemegy vacsorázni.

Odajön a cigány, elküldi. Alig vannak az étteremben. Egy házaspár, franciául beszélgetnek. Nézi a francia nőt, az meg visszanez. És mintha mosolyogna is. Nem rossz, gondolja Károly.

A falnak támaszkodva olvas a szállodai szoba ágyában. Rézsút esik be a fény. A várakozás fogva tart, a várakozós napok *külön* hosszúak, külön állnak a másodpercek, kopog az idő, kitartóan elkülönülnek a napszakok. Furcsa hangok jönnek ki a falból. Jön át mindenféle a szomszédból, dobogás, ez-az felborul, egy nő kiabál, aztán mintha odacsapna valamit. Eldől egy könnyű tárgy.

Eldől a partvis, lesodorja a falról a dísztányért.

Ha olvas, nem hallja, ha mégis hallja, nem vesz róla tudomást. A feje mögött átmelegedik a párna. Éhes. Nem kel föl. Korán van még, már majdnem világos. Leereszti a függönyt, a fejére húzza a takarót. Érzi az ujjain a francia nő szagát. Mosolyog a takaró alatt. Víg kedély, leereszthető függöny, papírvékony közfalak, mosolygás takaró alatt.

Ez mindig ilyen közel jön, gondolja Károly. A pasas egész közel lép hozzá, úgy beszél, Károly azonnal hátrébb húzódik. Hiába, mert az meg, mintha zsinórral

lennének összekötvé, megy utána, tartja a távolságot. Hátrálsz, feléd lép, hevesen beszél, integet hozzá, látni rajta, hogy nem veszi észre magát. Heveny.

Heves zsidó, zsidós heveség, valami irgalmatlanul fontosról beszélhet, politikáról persze, jelentsen ez, mármint a politikáról való beszéd, bármit. Ha Károly bólogat, akkor rendben, ha közbevág, a fickó abbahagyja, és értetlenkedő képet vág. Ezt se érted?

Ki-kifröccsen a nyála beszéd közben.

Fröcsög. Nem vészes, de mégis van ez a fröccs, Károly látja, hogy a fickó fröcsög, és érzi magán, hogy mennyire viszolyog ettől. Hogy *öszönösen* hátrébb lép *ilyenkor*, mert úgy érzi, hogy össze lesz nyálazva.

A beregszászi vonat hajnalban indul, nem sokat aludt, jóval az indulás előtt ér ki a pályaudvarra. A bőrröndjét felpakolja a kupéba a hordár, most már rendben van, összevissza járnak az órák, csoda, hogy valahogy összerendeződik az egész. Érzi magán a francia nő parfümjét. Ez így nem a legjobb, gondolja.

Remélem, addigra elszáll a levegőbe.

Kicsit bosszús az ügytől. Bosszankodik magán. A vagon előtt áll, rágyújt, vizsgálgatja az épület kecses vastraverzeit, megvárja, hogy a szerelvény nagyot zökkenve induljon, az utolsó pillanatban ugrik fel rá. A kalauz kétségbeesetten figyel, nem mer szólani. Lábát a szemközti ülésre teszi, olvas, nézegeti a tájat.

Elképzelet, hogy nélküle indul a vonat, a bőrröndjével meg a kalapjával, ő meg ottmarad a Keletiben, mint egy ágrólszakadt. És hiába várják. Nősülés, uhh. Fuccs! *Ne okoskodj, Pista*, ezt a könyvet olvassa.

Két kisvárosi-kisúri Pistáról szól, az egyik unalmas, a másik bohém. Eléggé unalmas vagyok, gondolja Károly magáról. Mindenről lemaradok, és még lemaradni sem vagyok képes.

A Keleti pályaudvar várótermében *A vörös postakocsi* mögül kikukkantva figyel a közönséget. Furán megsüllyedt a parkett, mintha valami mesebeli óriás egész súlyával ránehezedett volna. Szemközt egy középkorú asszony épp előcibál a szatyrából egy hajkefét meg a kezitükrét, és vadul fésülködni kezd. *Duzzadó keble és nyaka, amely könnyed ráncot vetett a szűk blúzban: zsidó nőhöz hasonlította.* Őlében sötétvörös szatyor, összegöngyöli, látszik, hogy azon töpreng, hova tegye. A mellette levő padon fiatal, csinos nő, kerekre nyílt szemmel, kiszedett szemöldökkel, erősen kifestve, Károly addig nézegeti, amíg már nem találja csinosnak. Egy tizenöt év körüli, hosszú szőke hajú lány, neki az összes szemöldöke megvan. Beázásfolt látszik a váll felett a falon. Belép egy mindenhol kék nő a kislányával, és teljes erőből bevágja az ajtót.

Belép egy asszony, bevágja maga mögött az üvegajtót.

Bevágja a huzat.

A kislány kifújja a szeméből a haját. A tölcserből a kezére csorog a megolvadt csokoládéfagy. Mondaufgang am Meer.

Károly még leugrik a vagon magas lépcsőjéről, hogy rágyújtson. Két-három perc lehet az indulásig.

Fél perc.

Eszébe villan az az édes kis prosti, akit egyszer elhozott a szállodájába a Róza utcából, és összeszorul a szíve. Hús körüli, szőke, rövid hajú lány, túrhetően tudott magyarul, de ha csak tehetette, átváltott németre. Éjszaka közepén arra ébredt, hogy a lány ül az ágyon, és megigazítja rajta a takarót. Hajnalban már nem volt ott, egyszerűen eltűnt.

Később próbálta megkeresni, egyszer pedig, ezt még magának se vallotta be, azért utazott a fővárosba, hogy megtalálja. Napokig kutatott utána, de még a keresztnevét sem tudta.

Most olyan erővel rátör a fájdalom, észre se veszi, hogy a kalauz kétségbeesetten integet neki, kiabál is, nagyságos úr, indulunk, tessék azonnal felszállni. Rándul egyet a szerelvény, és abban a pillanatban tényleg nem tudja, mitévő legyen, fölugorjon-e a vonatlépcsőre, vagy hagyja a poggyászát meg a lánykérést, a terveit, az egész életét, ahogy van, a csudába.

Előkotor a zakója zsebéből egy cigarettát. Nem dohányzik, most mégis rágyújt. Vett tíz szál Hercegovinát meg egy doboz gyufát a Keleti bódéjában. A vonat eléri a menetsebességet, már nem szállhat le. Lehúzza az ablakot, nézi a katonásan elvonuló póznákat. Látja magát, ahogy a rámpán áll, és a mozdony hatalmas gőzt eresztve kihúzza a vagonokat az indóházból. Látja magát, ahogy, mint egy artista, ügyesen elkapja a vonatablaktól lerepülő csomagját.

A kalapját is.

Távíratot ír Nellinek.

Drága Nellike, ööö, izé.

Szóval.

Mit írjak! Mi a jó francot írjak?

Közbejött valami *váratlan*, ne várjon, most nem tudok utazni. *Nem várt esemény*. Nem tudok, ez így rossz, miért ne tudnék, meg hát mi jött volna közbe!

Esemény, franczarikát!

Nem utazom Magáért – na ez jó lesz! Egyszerűen annyit ír csak, hogy bocsásson meg.

Az étkezőkocsiban ebédel. Jobb híján, hogy eltöltse az időt, mert nem éhes. Meglepi, milyen jól főznek. Sült hús, pikoló sör hozzá, a pincér egy kanyarban majdnem a nyakába borítja az egészset. Ül még ott néhány percig, aztán visszamegy a kupéjába. *A vörös postakocsit* olvassa. Elalszik. A könyvet kifordítva az ülésre teszi, és mintha ringatnák, azonnal elbólint a zötyögéstől. Egyedül van.

Július eleje, nincs különösebb meleg. Izgul is, nem is.

Inkább izgul, de nyugodtan alszik, álmában nem izgul, ez jó. Felébred, izgul.

Kicsit izzad.

Dobog a szíve.

A fenébe, hogy dobog, mondja maga elé. A nyitott ablakon becsap a mozdonyfüst. Még jó, hogy ilyen hosszan tart ez a vonatkozás, gondolja. Szerencsére a világ végén laknak. Szibéria. Még le is szállhatok valahol, gondolja. Rimaszombatról Losoncra, az szinte a szomszédban van, de Bögötéről Beregsomba – világvég. Eszébe jut a kis szözi prosti, és nem tudja kiverni a fejéből. A trikóján elöl volt egy kiskörömyi lyuk.

Kirágta a moly, gondolja.

A jobb mellecskéje fölött.

Aztán elfelejti. Nem felejtí el, és nem száll le Miskolcra. Az ablaknak dönti a fejét, elalszik. Álmodik, mert mozog a keze. Az a lány lerúgta a cipőit, Károly lábfejeére állt, spiccelt, mint a balerinák, hogy elérje a száját. Nem ezt álmodja.

Megiszik egy fél üveg bort lefekvés előtt. Nem vacsorázott, az üvegből iszik, le se vetkőzik, fogmosás nélkül fekszik az ágyra. Azonnal elalszik a bortól. Meg az élet heves folyásától. Éjszaka közepén felriad, kibotorkál a vécére. Hosszú az előszoba. Csak a jobb lábán van papucs, a másikat nem találja. Lerángatja magáról a ruháját, a padlóra dobja, odolvízzel kiöblíti a száját. Az ajtószárnynak üti a vállát. Sokáig forgolódik, nehezen alszik vissza. Rosszakat álmodik.

Azt álmodja, hogy van egy háza, csak épp nem tudja, hol.

Homokos vízpart, talán a Duna. Reggel sem találja a másik papucst. Iszik egy hosszúkávét, visszafekszik. Délben ébred. Ott a papucs. Egymás mellé rakva mindkét papucs. De hol lehet az a ház?

A fotográfián mindenki egyformának látszik. A nők egyformák. Egyik testes, másik vékony. A férfiak is egyformák, a cigányok is. Nem hiszem, hogy ilyen egyformák lettek volna *akkortájt*, mondja (K) ((C))-nek. Nem is egyformák, válaszolja, ő például nem épp olyan, mint ő, és mutatja a körmével, hogy melyik nem olyan, mint a másik. Ez, látod? Még csak nem is hasonlít arra! (K) látja.

Vagyis nem látja.

Pont olyan, de nem nyit vitát.

Nem nyitok vitát, mondja, és vigyorognak, mert igazából ((C))-nek is egyre inkább úgy tűnik, hogy a foton mindenki tökéletesen egyforma. Ennek a nőnek a körme biztos, hogy lila, mondja, ilyen, látod?

És mutatja a körmét.

Egyformák a körmei, gondolja (K), egyforma körmöcskék, de ezt végképp nem mondja. Mind lila.

És körömfarmájú.

Hát igen, *ez* mégiscsak olyan, mint *az*, nem? De, válaszol ((C)). Ikrek? Vagy az elmúlt idő teszi? Isten nem túl részletesen dolgozta ki őket?

Látod a különbségeket. Ez jobb annál, az jobb ennél, látod pontosan, nem lehet téged becsapni. Csak átvágni. Érezni a nőknél, milyen erősek. Károly érzi egy lányon az erőt. Sokkal erősebb, mint gondolnád. Erősnek látja, de erősebb annál, mint aminek látszik. Meghajlít bármit.

Így.

Előrehajlik, nyújtott láb, orrát a térde közé illeszti, a tenyerét leteszi a földre.

Látom, milyen erős, gondolja Károly. Ami látható, azt látja, a Jóisten végül is nem csapja be, és ha a Jóisten becsapja, akkor sem csapja se senki, csak a Jóisten. Ez finom, az ócska, amaz még elmegy, látja, válogat, piszkálgatja, abba hagyja, otthagya. Kiválasztja a legszebb almát.

Kiveszi a legnagyobb zöldalmát egy tálból, beleharap. Savanyú. Kiköpje?

Körülnéz, hogy hova.

Leteszi egy tálcára, talán nem vették észre. A szájába került darabot elrágja és lenyeli. Nem finom. A maradékot egy papírszalvétába pöki. Jó, és ezt meg hová dobja?

Mintha csak a nőket venné észre, ez nem biztos, hogy tetszik neki. Megőrültem, gondolja. Csak nőket veszek észre, mondja Pistának. Hát te?

Ráadásul kizárólag

kizárólag, *ez sok, legyen csak*

bizonyos típust, de többféle bizonyos típust. Férfiak is vannak a világon, a korzón, a földtekén, léteznek férfiak, azokat nem látom.

Pistára néz, de az alszik. Ülve elaludt. Észreveszi ezt a Pistát. De nem úgy veszi észre.

Látom, mégsem veszem észre, mondja tovább, mintha a barátja odafigyelne rá. Vannak nők és emberek, jó, például te egy ember vagy, rendben, ezt így megtartom magamnak.

Mert megtartom.

Körülnéz, hogy vajon most, miután észrevette, hogy nem veszi észre a férfiakat, észrevesz-e egy férfit – és nicsak, észrevesz egy férfit! Jó!

Éljen!

De nem tartja annyira érdekesnek. Észrevette, nosza. Nohát. Na és. A legérdekesebb ebben az egészben, hogy észrevett egy férfit. Milyen korrekt vagyok, gondolja. Igaz, hogy készakarva vette észre. Aztán nagy sokára észrevett még egyet. Épp belekarolt egy nőbe az a férfi.

Felborul valami az előszobában, dörrenés-csattanás, erre riad fel. Nem megy ki megnézni. Mi a fene lehet. Álmodom, gondolja.

Bármit elrontok. Magának mondja, nincs ott senki.

Mondja maga elé.

Elrontottam. El lett fuserálva.

Ezt aztán végképp elbasztam. Körülpillant, hogy hallja-e valaki, de ő maga az a valaki, aki hallja. A másik oldalára fordulva azonnal elalszik. Reggel későn tér magához, eszébe jut a hang, és az is, hogy nem nézte meg, hanem azonnal visszaaludt. Most se nézi meg, az íróasztalhoz lép, megkeresi a füzetét, beleír valamit. Csak akkor megy ki a szobából, amikor már nem tudja tovább visszatartani a vizelést. Este megint eszébe jut a csattanás, amire éjszaka felriadt, de akárhogy vizsgálgatja, semmit nem talál, ami ilyen hangot adhatott volna ki. Kivéve az álmot. Csattan az álom. Mennyi mindenre rá lehet fogni, hogy csak álmodta!

Itt nincs kutya. A szomszédban van egy, az meg se nyikkan. Barátságos, odasomfordál a kúria kerítéséhez, ha Károly a kertben olvas, és nyüszít halkán, hogy észrevegyék. Ha nem veszik észre, valamivel hangosabban kezd nyüszíteni. Valakinek, úgy látszik, észre kell vennie, hogy nyüszít, addig nem fejezi be. Ha Károly észreveszi, abbahagyja a nyüszítést, és úgy néz, olyan pofát vág, hogy muszáj odamenni hozzá. Feltápáskodik a kutya a kerítésre, kapaszkodik, várja, hogy Károly megvakarja a fejét, de csak egy-két pillanatig enged, elég ennyi is, már eliszkol. Károlynak is bőven elég ennyi a kutyából.

Gép, gondolja.

Mechanikus.

Felkurblyzták.

Ha marad valami hús, hús a csonton, füttyent kettőt, már ott is terem a kerítésnél a gép. Úgy látszik, kapart magának egy lyukat. Nem ugat. Szuka. Az út túloldalán levő ház kertjében két kisebb, fekete, neurotikus korcs, visítva ugatnak, közben csóválják a rövidke farkukat. Egyszerre pusztulnak el.

Jó, itt fognak lakni. Élni.

Élni.

Károly ezerszer elképzelte Nellit a bögötei kúriában. Ezerszer elképzeli, egyáltalán nem tudja odaképzelni. Nelli fel-alá járkál, nem tetszik neki.

Semmi?

Biztos, hogy nem fog tetszeni neki! Lehetne egy-két lépéssel hosszabb ez a szoba. Három lépéssel hosszabb. Mit kéne még itt *csinálni*, gondolja, üttesse át ezeket a falakat? Kinyitja az ablakot.

Becsukja.

Átjön a tehénszag.

Még jó, hogy nem disznó.

Azt álmodta, hogy bejön Juli, a cselédlány, és azt mondja neki: Izgulsz?

Az üvegen agyoncsap egy legyet a megyei újsággal. Itt fog járkálni az a túlzottan szép nő ebben a *rövid* szobában, és mi lesz! Jó lesz, gondolja.

Jó lesz, hú, de jó lesz, mondja maga elé. Egyszerre csak hallani kezdi, ahogy levegőt vesz. Ilyen hangosan veszem a levegőt? Mások is hallják?

Izgulok?

Mindig van ez a hang?

Meg ez az ostoba falióra.

Nem baj, ha nem tetszik neki, majd hazahurcolkodik. Vagy lesz valami. Kibadjuk a faliórát. Nem veszek levegőt.

A lánykérés rövid. Kurta-furcsa. Mindenki feszeng, az asszonyok legyintgetnek, jó így is, a férfiak nem tudják, mi a menet. Mi a módi. Persze honnan kéne tudniuk, és van *jófajta* pálinka. A cselédek kacarásznak, Pepuska mogorva, Kornélia passzív, kedvetlennek látszik, Károly fülíg van pirulva. Ilyen helyzetekben azonnal elpirul. Még sosem volt ilyen helyzetben. Véget nem érő vacsora, lassan múló pirulás, enyhe spicc, éjfélkor kerül ágyba. Kényelmes kis ágy, de keskeny. Beüti a térdét a favázba.

Beüti még egyszer.

A cselédlány, aki behozza a mosdótálat meg a törülközőket, *veszettül* csinos, laposakat pislant a fiatalúrra, alig akar kimenni a szobából. Vigyorog azon, hogy Károly beütötte a térdét. Nem vérzik, kérdi vigyorogva. Megnézzem?

Károly nem szól semmit, és nem tud nem arra gondolni, hogy milyen lenne, ha a lány tényleg nekifogna vizsgálgatni a térdét. Be lett ez tanítva?

Hogy illegetsd magad, Julcsi fiam, a fiatalúr előtt?

Károlynak áll a fasza, mérges magára.

Vacsora előtt Pepuska megmutatta neki a lovakat. Tizenhét ló, elég szépek, tetszenek Károlynak, aki ért hozzá, de nincs kedve villogni.

Annyi ló, ahány felbukott az orosz tisztek lóversenyén, az Anna Kareninában.

Igen, mondja erre is meg arra is, bólint, igyekszik rövid lenni, aztán véletlenül kicsúszik a száján valami, amiből Pepuska egyből rájön, hogy Károly mennyire ért hozzá. Ez tetszik is az öregnek, meg bosszantja is. Ért hozzá, gondolja, és legyint egyet.

Megszívja az orrát, kiköp.

Na mindegy, végül is...

A lovaglópálcájával végigsuhint a csizmája szárán, nem szereti, ha más is ért ahhoz, amihez ő ért a legjobban. Nemigen szeret semmit.

Károly kilép a kertbe, az ajtót beteszi maga mögött. Ha volna rajta rigli, rátolná. Ropog a csizmája alatt a hó. A papra gondol, aki eskette őket. A pap feje. A pap *po fája*. Mire gondolhatnak ezek a barom papok ilyenkor? Vagy amikor temetnek.

Meg mi is van még, keresztelő, gyónás.

Arra, hogy ezt az úri szukát is megbaszom?

Hány lelkes asszonnyal kefél egy pap az évek során? *Hosszú évek sora*, mondja, talán túl hangosan, mert a kutya odafut a lábához. Károly rágyújt, és arra gondol, hogy meg fog halni.

Még nem csináltam semmit, mondja maga elé.

Semmi rossz, semmi jó.

Mint ez a kutya.

Ha *akkor* ott maradt volna a Keletiben, egyszerűen csak elengedi a vonatot, azzal *elért* volna valamit? Intett volna a kalauznak, hogy hajtsa ki a csomagját az ablakon. Meg a kalapját. Pörög szép csinosan a keménykalapja a levegőben. Kis kanyart ír le.

Visszamenni Hosszúperesztegre.

Kimenni Ámerikába!

Érzi, hogy merevedése van.

Ahogy visszajön a fürdőszobából, látja, hogy Nelli különös buzgalommal igyekszik a lepedőről eltüntetni néhány vérfoltot. A háta mögé lép, az ajtóból nem látja rendesen, mit csinál a felesége, akit teljesen elfoglal ez a *munka*. Nem hallja, hogy valaki bejött. Ahogy Károly felfogja, mi történik, azonnal megfordul, a lehető legnagyobb óvatossággal iszkol kifelé.

A feleségem, mondja maga elé, olyan hangsúllyal, mintha be akarná gyakorolni a szót.

Pislog, mint akinek a szemébe ment egy muslica.

Észrevett, gondolja.

Észrevette, gondolja Nelli.

A lányok *fönt* vannak. Fölfelé, felül, feljebb. Illatuk van, illatoznak, érdekesen lebegnek.

Unalmasan lebegnek.

Nem tudnak lebegni, mégis lebegnek, épp annyira a *magosban*, hogy ha belehalsz is, nem éred el őket. A bokájukat sem.

Bele is halsz.

Nem érsz a bokájukig.

Bokafixben vannak, térdzokni vagy vastag, sötétesbarna harisnyanadrág. És gondosan le van borotválva a lábszáruk. Azt nem tudod, hogy a pinájukat is leborotválták-e. Egyáltalán semmi tapasztalat nincs, nem lehet tapasztalni, nőikkel kapcsolatos tapasztalat nincs. A harisnyanadrág ronda. Nőkről könyvekből lehet ezt-azt megtudni rosszul.

Könyvekből mindent megtudhatsz róluk, és amikor tudsz mindent, kiderül, hogy nem stimmel. Rebeka és Lady Rowena, Tatjana Larina és Anna Karenina, Amelia Sedley és Becky Sharp, Jenny Fontanin és egy repedtsarkú proliány, Károly nem emlékszik a nevére, Effi Briest és Katya Verhovceva, Agnes Wickfield és Madame Bovary, ezek mind nők, férfiak találták ki őket. Költészet, aha, érdekes, jé, férfi találja ki a nőt, kivéve az *Üvöltő szelek*ben. Egymással üvöltöző szelek.

Zsíros kenyér hagymával, megsózva. Ez jó. Libazsír. A disznósír is jó. Pirospaprika rászórva, vöröshagyma apróra nyiszatolva. Lila hagyma, újhagyma, két keménytojás, ez a vacsora. A legjobb.

Kicsit túl kell sózni.

Egyszerű, gondolja Károly, túl, túl, ezen múlik. Hogy mennyire *túl*. Kezét a szája elé téve szagolja a lehetétét. Büdös vagyok a hagymától.

Fröccsöt iszik hozzá, mert a sör meg a hagyma ütik egymást. Sör és Hagyma bokszolnak. Ha itt teremne a Nellike, akkor nem vennék levegőt. De nem terem ott semmiféle Nellike. Beszív egy adag levegőt. Kifújja.

Egy kutya pofája. Szeme, fejtartása. Ha megvakarod a fejét egy kutyának valahol az orrnyerge felett vagy a fültövénel, nem tudja eldönteni, hogy behunyja-e a szemét a boldogságtól, vagy téged figyeljen. Mindenesetre fölemeli a jobb elülső lábát. Nem tudni, mit akar ezzel. Fölemeli, leteszi. Ha elmész onnan, elfelejt. Ha visszatérsz egy éven belül, eszébe jutsz. Milyen jó, hogy nincs kutyám, véli Károly,

valószínűleg helyesen.

Nem épp *helyesen*, hanem csak megállapítja, hogy még szerencse.

Gond van vele.

És így tovább.

Kutyatartás meg minden, csak a gond, agyrém egy kutya. Érzelmes gép, szaggal és tekintettel, ha visszamész hozzá egy életen belül, megismer, és miután tessék-lássék kibizalmatlankodja magát, jöhet az orrnyeregvakarás. Majd el kell ásni, szabályosan mélyre, mert megdöglik. Vagy mit csinálnak olyankor! Jó lenne egy ilyen *szegény* kis kutya, gondolja.

Négy kaftános, pajeszos zsidó lépeget előttük, fejükön leírhatatlan formájú kalap. Kaftán lóg rajtuk, vagy mi az, hosszú, fekete kabát, a pajesz szinte a vállukig ér, idétlenül néznek ki, gondolja Károly. Hogy néznek ezek ki!, mondja Nellinek.

Hogyhogy hogy, mókásan!

Nem hülyén?

Nem. Nelli mosolyog. Majdnem nevet. Jól néznek ki, aranyosak.

De!, gondolja Károly. És dühös. Ez a nő meg itt elnézi nekem nagy kegyesen, hogy nem így látom!

Mert nem így van!

Csúnyák, csámpáznak, összevissza lóbálódik a karjuk, ahogy igyekeznek, közben hevesen és öntudatosan diskurálnak, nem látja? Akkor mit lát? Mind a négy egyszerre zszizeg, mint egy kvartett!

Legyint dühében, de úgy, olyan óvatosan, hogy Nellike ne vegye észre.

Biztos nem egyszerre beszél mind, de ő úgy látja, hogy egyszerre, úgy dönt, hogy egyszerre csinálják. A nők is úgy lóbálóznak vajon?, gondolja. Először egy zsidó lány szopta le, a Balaton partján. Sütött a hold, tizenhét éves volt, ez akkor szörnyen – mi ide a megfelelő szó!

Meglepte.

Jé, *itt* ez a divat?

A nők nem lóg-lógnak, és leszopják, akit akarnak. Itt ez a divat, mondja hangoosan. Hol, kérdezi Nelli, még mindig mosolyogva. Hogy érti, hogy itt? Semmi, semmi, Nellike, legyint Károly. Nem fáradt még?

Unalmas Pista megnősül, így Mikszáth, bohém Pista pedig beleszeret a barátja feleségébe. A feleség viszonzszereti – viszont barátság van, emiatt a bohém Pista búskomor lesz, és unalmas, és ez az eleve unalmas Pistának fáj. Itt Károly tud nevetni kicsit a regényen, és a barátjára gondol, meg Nellikére, akinek mindjárt megkéri a kezét. Pontosan tizenhét óra múlva. Megnézi az óráján.

Aztán jön egy kis trükk a regényben, a bohém – bár most épp unalmas – Pista ráveszi a barátját, hogy vonatozzanak Rimaszombatról Losoncra, megtekinteni a lovarnőket, de az utolsó pillanatban leugrik a vonatról. Az unalmas Pista is leszáll, hazamegy és emberszagot érez. Satöbbi.

A feleség sír, mivel a bohém Pista a zongora alatt kuksolt.

Később azonban – legalábbis Mikszáthnál – mulattatóbbnak bizonyult a barátság.

Megpróbálja mindenféle nem méltó helyzetben elképzelni. Méltó. Méltó. Nem méltó. Károly próbálkozik.

Elképzei Kornéliát.

Miközben ott ül az orra előtt, az asztal másik felén. Károly képzelődik, Kornélia egyszerűen csak van. Nem törődik ilyesmivel. Ilyen egyszerű. Vannak valahogy, Károly is, a felesége is. Meghalni is egyszerű. Meghalsz, kész. Ilyen szép, (K) látja a nagymamáját, aki harminc évvel fiatalabb nála.

Rengeteg tulipán, egy éjszaka alatt bújtak elő a fű közt. Legalábbis Károly úgy látja, tegnap még semmi, most tele a kert tulipánnal. Rigók ugrálnak olyan *képpel*, mint akik azon csodálkoznak, honnan került ide ennyi virág. Csodálkozás pofával ugrándoznak. A tulipánok is csodálkoznak. Honnan ez a rigó. Meg az a rigó. Károly is csodálkozik. Igazából bármin tud csodálkozni.

Madár, kert és minden.

Órületes zúrzavar, hemzseg mindenféle, de csak halkán, és Károly most azon morfondírozik, hogy egyszer majd jobban meg kéne néznie, mi ez voltaképp. Megvizsgálni a teremtést. Még nem nézi meg. Majd egyszer, gondolja, és összeszorul tőle a gyomra. Végül is bárhonnán el lehet kezdeni vizsgálódni, gondolja, és ettől kicsit megnyugszik. Nellire gondol, és megnyugszik. Csak kissé összeszorul a gyomra.

Nelli áll a Dózse palota előtti téren. Ahogy kell. Szép, ahogy kell. Nem mosolyog. Fehér, földig érő ruhában van.

Hófehér csipke.

Mellette a kedves mama, Janka, (K) dédanyja. Janka klagenfurti, németül kell beszélni vele, mert nem tud magyarul. Kicsit tud, de szégyelli. Oda lettek szépen állítva, a templom elé. Galambok mindenütt. Nyilván Károly fényképez, mert ő nincs a képen. Nelli nem mindig tudja, hogy épp milyen nyelven beszél. A nőrszel angolul. Mellette az a sovány nő nyilván a nőrsz.

Károly, Pista, még három fiatal tiszt az asztal körül a Magyar Királyban. 1914. június közepe, vasárnap éjjel. Éjfél felé jár. Vörösbort isznak. Elküldik a cigányt. Károly bevonul.

A felesége az ötödik hónapban van.

Öccse, Béla, székesfv., árvaszéki ülnök, főhadnagy a 17. honvéd gyalog- és népfelkelő ezredben, előbb Szerbia, aztán albán és orosz front, 15 decemberében súlyosan sebesült, hazaszállítják. Helyi szolgálat, kilencszáztizenhatban véglegesen fölmentik. Bronz kat. érdemérem, Károly csapatkereszt, Sebesülési érem. Béla megúszta.

Hogy pontosan mit úszott meg?

Hülyén kattog a vekker. Károly észreveszi, ettől fogva folyamatosan hallja is, nem tudja elterelni róla a figyelmét. Felébred, észreveszi, benne marad a fülében. A spájzban nézelődik, találomra kipakolja az asztalra, amit talál. Nem éhes. Hátha mindjárt megéhezik, gondolja. Mi lehet ebben a zsírpapírban. Megtapogatja, puha. Szalonna?

Ettől a szalonnától jöjjön meg a kedve?

Iszik egy korty szódavizet, visszapakolja az egézet. Meghúz egy félig üres borospalackot. Nem ízlik. Dobol az ujjával a konyhaszekrény ajtaján. Túl hangoosan zörög ez a vacak óra, gondolja. Öregszünk, gondolja. Az óra, meg én. Megy velünk az idő.

(K) nagyapja, Károly. Azonnal *eltűnt a fronton*, ahogy *szokás* mondani. Elesett vagy eltűnt, annyi a különbség, hogy akiről az a hír járja, hogy eltűnt, arra várnak. Évekig.

Húsz évig.

Holtnak nyilvánítás 3967/1929 után is. Visszavárják akkor is, ha már senki nem jut eszébe. Nellinek nem jut eszébe a férje, de várja. Eszébe jut. Aztán nem. Oroszország olyan hely, hogy ott eltűnysz. Ha eltűntél, a feleséged bezárja a pináját. Ha egyszerre betoppanna az *ura*, nem történne semmi különleges. Leül-

nének a kezük ügyébe eső székekre, egymással szemben. Nelli nézné a Károly zubbonya mellrészén az elfeketedett vérnyomot, Károly nézné Nellit. Lehetne pár lépéssel tágasabb ez a szoba, gondolná. Aztán jönne ez meg az, meg a semmi.

Arra gondol, hogy mi lesz, ha egyszer lebénul. Nem lebénul, az túlzás, de valami ilyesmi történik vele.

Tényleg lebénul.

Rövideket lép, mintha egymáshoz volna pányvázva a lába. Megy a folyosón, és rövideket lép. Észreveszi, akkor lép két vagy három hosszút. Túl hosszút, így meg túlzottan hosszúra sikerül. Húha, gondolja, ajaj, ez nem vicces. A fenébe, gondolja.

Először is ilyen rövideket lépek, gondolja, aztán észreveszem, hogy rövideket lépek, és akkor hosszúakat lépek! Megáll, de ezt is túlzásnak érzi, most miért állt meg? Azért állt meg, mert észrevette, hogy ilyen hülyén lépdel?

Azért.

És most induljon el?

Persze.

Lépjén hosszabbakat?

Lépjén.

És Nelli látja?

Úgy lépj, hogy Nelli mindenképp látja.

Anya, akinek ott kell hagynia a gyereket. Lekötözik, mert önveszélyes. Kornéliáról van szó, (K) nagymamájáról, akit le kellett kötni és *bevinni*. Kornéliának hívják. Hagyják békén, mondja németül.

Először halkán, aztán kiabálva. Először magyarul, aztán németül.

Angolul nem?

Beviszik egy helyre. Szanatóriumba. Hogy mi az a szanatórium? Bolondokháza? Igazából otthagyja-e az anya *egészen apró* gyereket minden áldott este, ha későn, már túlságosan is későn, lekapcsolja a lámpát és behúzza maga mögött az ajtót? Vagy ha beszállítják egy helyre.

Ha meghal?

Aludj, súgja Kornélia a kisfiának, és otthagyja. Akkor tehát otthagyja vagy sem? Úgyis el fogsz hagyni előbb-utóbb mindent.

Úgy érzed, hogy elhagyott, sírni kezdesz, sírsz, elalszol.

(K) apja ilyenkor mindig azt érezte, hogy otthagyják, és gyorsan elaludt. Ül az ágyad szélén az anyád, *egészen apró* vagy, fogja a kezéd, elengedi, föláll, ki-megy. Már máson jár az esze. Távoli mezőkön. Egy arcát vesztett férfin. Semmin. Most mi lesz.

Semmi se lesz.

Jóska, Mano, Géza, Károly, alatta elegánsan olvashatatlan krikszkraksz, Magdaléna, Lonci – ez gyerekirás –, Pista, Anyus, és nyilván egy másik Jóska, feliratok egy családi fotó hátoldalán. Vas megye, Bögöte, 1914-ben. Mano jogász. Emánuel, beceneve Mano, hosszú ó-val mondja, rövid o-val írja. Befejezte az egyetemet, és

talán próbálkozott ezzel meg azzal, aztán hagyta a fenébe. Károly is a jogi karra járt, Mano beszélte rá, két és fél szemeszter után otthagya. Pista katonatiszt. A két Jóskáról semmi.

A krikszkraszról semmi.

Abaddon, *a pusztulás helye* (Jób 26,6, Apok 9,11).

Károly azonnal elesett az orosz fronton. Jóska, az unokaöccse is elesett, két és fél évvel Károly után. Pista hazajutott. Túlél mindenkit, ezredesként nyugdíjazták, a 2. világháború után családjával kitelepítik Boconádra, egy vadidegen család házába. Elhagyja magát, pár hét alatt meghal. A fia nem járhat gimnáziumba, munkaszolgálatos, kőbányában dolgoztatják, 56-ban részt vesz a harcokban, az utolsó pillanatban lelép, bányamérnök a Kruppnál, Essenben lakik, a felesége német, gyerekük nincs. Anyus spanyolnáthában halt meg.

(K) nem tudja igazából, hogy ki is ez az Anyus.

A kis Lonci is a spanyolnáthajárvány alatt halt meg.

Magdaléna ukránkában. Nem éltek meg Trianont.

Károly (K) nagyapja.

Köztük ül Alollüön. Exterminans. Romlás, pusztulat, pusztító angyal.

Ezerkilencszáztizennégy augusztus 27-én Károly bevonult a magyar királyi 17. honvéd gyalogezredbe. Most nőszült. Szeptember elején kerül az orosz frontra, október 15-én eltűnik. Azóta róla hír nincsen.

Harminchárom éves.

A fia október végén születik.

A kir. járásbíróság felhív mindenkit, hogy abban az esetben, ha az eltűnt életbenlétéről, tartózkodási helyéről, halálának vagy eltűnési körülményeinek, vagy a holtak nyilvánítás szempontjából fontos egyéb körülményekről, így különösen arról lenne tudomása, hogy

satöbbi.

Holtak nyilvánítás 3967/1929 Sárvári kir. járásbíróság. Ügygondnok Wolf Géza sárvári ügyvéd.

Értesítik a feleségét.

A felesége Kornélia. Ócsán élt.

De hol van Ócsa.

Védik a hazát. Ha meghalnak is.

Ha meghalunk, akkor. Magyar legények, meg kell védeniük a hazát. Elesni a hazáért. Húszéves, harmincéves fiatal fiúk a testükkel védik hazájukat. Szívük, lelkük, tüdejük. A megcsonkításra szánt hazát. Mert meg lesz csonkítva a kis haza. Der Tod fürs Vaterland.

Megcsonkítják a hazánkat.

Ferdén alszanak, bakancsban alszanak, állva alszanak, menet közben elalszanak, sok konzervet zabálnak. Pocsolyából kell inni. Pálinka is van, kiporcióznak egy adaggal. Umsonst zu sterben, lieb ich nicht, doch / Lieb ich, zu fallen am Opferhügel / Fürs Vaterland, zu bluten des Herzens Blut / Fürs Vaterland – und bald ists geschehn! A hazámért szívem vérével vérezni el.

(K) anyja. (K) apja. Károly nagyapa, Manó nagyapa, nekik végképp semmi közük egymáshoz. Annyi a közük egymáshoz, hogy (K) használja őket. Anyu, apu, egy ideig használod, egy idő után nem. A nagyszüleidet egyáltalán nem. Abba marad. Nem felejtetted el őket, csak nem jut eszedbe. Hallgatod az apádat, úgy tetszel, mintha érdekelne, amit dumál, figyelsz rá, és valameddig megy is, aztán nem. Aztán megint, mert ráveszed magad, de közben elvesztetted a fonalat.

Ha egyáltalán volt valamiféle fonálnak nevezhető.

És kimegy a fejedből minden, amit beszélt.

Látványosan unatkozni, az nem azt jelenti, hogy mások látják rajtad, hanem hogy te látod magadon. Beszél hozzád az apád, nem látja, hogy nem figyelsz, azt csak te látod.

(K) nézi az apját, de nem figyeli. Tetszik neki az apja. Csak unalmas, gondolja.

Unalmas volt *szegénykém*, gondolja. És érzi, hogy sírni fog. Mégsem sírt. Roszszul érezte, hogy sírni fog.